

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра фізичного виховання і спортивної медицини

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор з науково-педагогічної роботи
доцент Ірина СОЛОНИНКО
_____ 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ

ОК 11

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань **22 «Охорона здоров'я»**
спеціальності **227 «Терапія та реабілітація»**
спеціалізація **227.01 «Фізична терапія»**

Обговорено та ухвалено
на методичному засіданні кафедри
фізичного виховання і спортивної медицини
Протокол № 5
від "16" листопада 2023 р.
Завідувач кафедри
доцент Ольга КУНИНЕЦЬ
_____ *Ольга Кунинець*

Затверджено
профільною методичною комісією
з спеціальності «Терапія та реабілітація»
Протокол № 3
від "16" листопада 2023 р.
Голова профільної методичної комісії
професор Лук'ян АНДРІЮК _____ *Лук'ян Андріюк*

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.мед.н., доцент Магльована Г.М, к.мед.н., доцент Леонт'єва З.Р., ас. Марусяк С.В. під загальною редакцією завідувача кафедри фізичного виховання та спортивної медицини к.біол.н., доцента Кунинець О.Б.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Дутка Роман Ярославович	д.мед.н., професор, завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького
Бичков Микола Анатолійович	д.мед.н., професор, професор кафедри терапії №1 і медичної діагностики ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни

ОК 11 «Методи обстеження у фізичній терапії» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальність 227 «Терапія і реабілітація»

спеціалізація 227.01 «Фізична терапія»

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень

ступінь вищої освіти Бакалавр

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Основною частиною реабілітаційного процесу українські та закордонні науковці вважають обстеження. В описі професійної діяльності спеціальності «Фізичний терапевт» Міжнародної стандартної класифікації професій оцінювання стану пацієнтів вказується як перший компонент, що передуює створенню й виконанню реабілітаційної програми. Реабілітаційне обстеження передбачає оцінку фізичних функцій пацієнта, яка проводиться відповідно до медичного діагнозу. Такі дані про стан пацієнта отримуються від лікарів та інших членів мультидисциплінарної команди. Часто у пацієнтів є множинні порушення, і частина вмінь фізичного терапевта полягає у допомозі пацієнту визначити основну проблему, а також первинні та вторинні чинники, що мають на неї вплив. Необхідною частиною при проведенні реабілітаційного обстеження є врахування та проведення загального аналізу психологічних, економічних, соціальних та культурних чинників, які часто мають значний вплив на стан пацієнта, його проблем. Одним із важливих компонентів клінічної діяльності фізичного реабілітолога є оцінка реабілітаційного потенціалу пацієнта. На основі оцінки реабілітаційного потенціалу (високого, задовільного, низького) визначається реабілітаційний прогноз (сприятливий, неясний, несприятливий). Зокрема, визначаються здібності до орієнтації, пересування, самообслуговування та спілкування, навчання, контролю за своєю поведінкою, можливості повернутися до праці.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій (год.)	Практичних занять (год.)			
Назва дисципліни: Методи обстеження у фізичній терапії	4 кредита / 120 год.	16	45	59	I курс (1/2семестри) Іспит	

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Методи обстеження у фізичній терапії» є функціональне удосконалення організму, навчання засобів, методів та форм проведення реабілітаційних заходів для успішної наступної життєдіяльності пацієнта.

Міждисциплінарні зв'язки: «Методи обстеження у фізичній терапії», як навчальна дисципліна базується на вивченні студентами анатомії та фізіології людини, медичної біології, біологічної хімії, пропедевтики внутрішньої медицини, ряду профільних дисциплін, таких як терапія, хірургія, травматологія, фізичне виховання що інтегрується з цими дисциплінами;

зкладає основи нормування фізичної активності в комплексному лікуванні захворювань, профілактиці їх загострень і ускладнень, травм, відновленні належної якості життя хворого поліпшення рівня життя та профілактики порушення функцій в процесі життєдіяльності; забезпечує впровадження сучасних методів діагностики в систему медичного моніторингу; контроль за функціональним станом організму, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосувати знання з фізичної реабілітації осіб в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою навчальної дисципліни «Методи обстеження у фізичній терапії» є підготовка та формування гнучкого до потреб і викликів сьогодення висококваліфікованого, конкурентноспроможного фахівця з фізичної терапії, здатного приймати виважені і сміливі рішення складних спеціалізованих задач та практичних проблем, пов'язаних з порушенням функцій органів та систем, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в охороні здоров'я, фізичній терапії, професійній практиці в умовах сталого розвитку суспільства, всебічного професійного та творчого розвитку.

Кінцева мета навчальної дисципліни «Методи обстеження у фізичній терапії» визначається оволодінням професійних знань і вмінь, вмінням враховувати специфіку і відображати багатокomпонентну діяльність фахівця з фізичної терапії згідно класифікатора спеціальностей.

Студент оволодіває обов'язковими практичними навичками:

1. Вміти спілкуватися з хворими, визначати типи та ступені порушення функцій;
2. Призначати необхідні засоби фізичної терапії;
3. Складати індивідуальну програму реабілітації;
4. Давати рекомендації щодо самостійного використання хворим засобів фізичної терапії;
5. Визначати протипоказання до застосування засобів фізичної терапії та вчасно корегувати програму реабілітації;
6. Оцінювати ефективність реабілітаційних заходів.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

У результаті вивчення дисципліни «Методи обстеження у фізичній терапії» студент повинен:

I. Оволодіти сучасними знаннями щодо:

- поняття про діяльність та зайнятість людини;
- основні порушення рухових функцій;
- різні моделі та підходи до визначення інвалідності;
- основні функції верхньої кінцівки, види та ступені порушень цих функцій;
- основні функції нижніх кінцівок, види та ступені їх порушень;
- основні та додаткові методи діагностики порушення функцій верхніх та нижніх кінцівок;

II. Вміти застосовувати знання у практичних ситуаціях:

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації.
2. Робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем та органів:
3. визначати основні показники діяльності серцево-судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання).
4. Призначати комплекси фізичних вправ в залежності від періоду та режиму.
5. Аналізувати результати після застосованих методів фізичної реабілітації;
6. Інтерпретувати стан систем організму хворого.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни:

- вивчення основних етапів реабілітаційного процесу та засобів фізичної терапії, які застосовуються на цих етапах; критерії переходу на наступний етап реабілітації;
- ознайомлення з різноманітним обладнанням, механізм роботи, показання та протипоказання його використання;
- вивчення правил, критеріїв та термінів оцінки ефективності реабілітаційних заходів;
- визначення підходів та правил складання індивідуальної програми реабілітації;

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

- **інтегральні**:
- **загальні**
- **спеціальні**

Інтегральні компетентності спеціальності:

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Загальні компетентності спеціальності (ЗК):

- ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 04. Здатність працювати в команді.
- ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (ФК):

- ФК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
- ФК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
- ФК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.
- ФК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

ФК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших галузях медицини.

ФК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

ФК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

ФК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

ФК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

ФК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

ФК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

ФК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

ФК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

ФК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність (Класифікація компетентностей за НРК)	Знання	Уміння/	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.					
Загальні компетентності					
ЗК1.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Знати законодавчі та системоутворючі документи, що регулюють професійну діяльність.	Дотримуватись законодавства, уміти враховувати чинники які впливають на професійну діяльність фізичного терапевта та ерготерапевта.	Здатність обмінюватися інформацією про законодавчі чинники що впливають на професійну діяльність фізичного терапевта та ерготерапевта.	Бути відповідальним за власні професійні рішення, дотримання рамок професійної діяльності.
ЗК 2.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	Знати законодавчі документи, що стосуються охорони здоров'я, соціального захисту, освіти,	Дотримуватись законодавства, моральних норм, професійної етики; вміти	Проявляти повагу до пацієнта/клієнта; проявляти емпатію; дотримуватись ефективного	Бути відповідальним за власні професійні рішення, дотримання

		фізичного виховання.	отримувати згоду пацієнта/клієнта або опікунів на проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії.	спілкування; сприймати та поважати потребу пацієнта/клієнта у спілкуванні.	етичних та юридичних вимог.
ЗК 3.	Навички міжособистісної взаємодії.	Знати методи вербального та невербального спілкування з пацієнтами / клієнтами у різних станах, опікунами, членами сім'ї, близькими та усіма учасниками реабілітаційного процесу.	Вміти враховувати чинники, які можуть впливати на ефективність спілкування: використовувати відкриті і закриті питання; визначати і інтерпретувати невербальні сигнали спілкування; спілкуватися професійно та зрозуміло з пацієнтами/клієнтами, опікунами, членами сім'ї, близькими та усіма учасниками реабілітаційного процесу ; перевіряти чи пацієнт/клієнт розуміє надану інформацію.	Продемонструвати і навички уважного слухача та уміння правильно поставити запитання; виразити письмову інформацію зрозумілою мовою.	Бути відповідальним при дотриманні етичних та юридичних вимог, критично аналізувати свої комунікативні уміння та удосконалювати і навички спілкування.
ЗК 4.	Здатність працювати в команді.	Знати методи ефективного спілкування, менеджменту командної роботи.	Вміти працювати у команді, дотримуватися меж професійної компетентності, етичних та моральних принципів; демонструвати поведінку, яка сприяє формуванню сприятливої робочої атмосфери.	Здатність обмінюватися інформацією з членами колективу, спілкуватися з ними вербально та невербально; дотримуватися відповідного стилю одягу, спілкування та поведінки.	Бути відповідальним при дотриманні етичних, юридичних та професійних вимог
ЗК 5.	Здатність	Знати методи	Уміти	Здатність	Бути

	мотивувати людей та рухатися до спільної мети.	ефективного спілкування. основи менеджменту та управління	застосовувати знання ефективного спілкування, менеджменту та управління, демонструвати поведінку яка сприяє формуванню мотивації.	обмінюватися інформацією, спілкуватися вербально та невербально; дотримуватися відповідного стилю одягу, спілкування та поведінки.	відповідальним при формуванні спільної мети та її реалізації.
ЗК 6.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Мати досконалі знання державної мови	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну мову.	Нести відповідальність за володіння державною мовою на належному рівні
ЗК 8.	Здатність планувати та управляти часом.	Знати основи менеджменту	Вміти застосовувати принципи організаційного управління	Користуватися засобами комунікації	Відповідально застосовувати принципи організаційного управління
ЗК 10	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Знати принципи науково-доказової практики; сучасні методи пошуку інформації; роботи з бібліотечними та інформаційними ресурсами	Вміти використовувати традиційні та новітні інформаційно-комунікаційні технології; вибирати доступні ресурси, такі, як електронні бази даних; демонструвати використання критичного підходу під час процесу інтерпретації інформації	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей; використовувати бібліотечні й інформаційно-комунікаційні технології.	Здатність працювати автономно, нести відповідальність за достовірність зібраної інформації.
ЗК 11	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Знати методи пошуку навчальних ресурсів та баз даних, принципів форм і методів навчання; мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання	Вміти оцінювати себе критично; вибирати навчальні ресурси; критично аналізувати існуючу реабілітаційну практику, опираючись на	Користуватися засобами комунікації; зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців та нефахівців; вивчати досвід	Самостійно вибирати оптимальні навчальні ресурси та впроваджувати сучасні наукові дані у практичну діяльність; відповідати за професійний

			сучасні наукові данні; застосовувати знання на практиці, розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	колеґ.	розвиток, професійно навчатися з високим рівнем автономності.
ЗК 12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї	Здатність донести свою громадську та соціальну позицію	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність
ЗК 13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Знати соціальні норми природу і суспільство	Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	Чітко доносити особисту позицію	Мати свою особисту позицію та діяльність; відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
ЗК 14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Знати свої професійні права та обов'язки; принципи науково доказової практики.	Вміти формувати свою професійну відповідальність, діяти відповідно до неї; приймати рішення застосовуючи принципи науково доказової практики; діяти у межах посадових обов'язків та професійної компетентності.	Здатність донести свою позицію до фахівців та нефахівців; ефективно формувачі комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Відповідати за свою професійну позицію та діяльність; відповідати за прийняття рішень у складних умовах.
ЗК 15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та	Знати історію розвитку предметної області, її місце у загальній системі знань про природу і суспільство	Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	Розробляти заходи щодо збереження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства; взаємодіяти з	Нести відповідальність за збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень

	закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.			відповідними структурами у розв'язанні соціальних проблем	суспільства
Спеціальні (фахові) компетентності					
ФК 1	Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.	Знати принципи медичної, соціальної та біопсихосоціальної моделі обмеження життєдіяльності: особливості застосування профілактичних та терапевтичних заходів фізичної терапії, ерготерапії та їх вплив на стан здоров'я пацієнта/клієнта;	Вміти пояснити поняття «здоров'я» та шляхи його зміцнення в контексті потреб конкретного пацієнта/клієнта: пояснити ефективність використання фізичних вправ та змін оточення для відновлення і підтримки здоров'я: пояснити необхідність профілактичних та терапевтичних заходів фізичної терапії, ерготерапії.	Здатність донести свою позицію до фахівців та нефахівців; співробітництво з широким колом осіб (колеги, керівники, клієнти) для провадження професійної діяльності	Здатність працювати автономно, нести відповідальність за достовірність озвученої інформації.
ФК 2	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського	Знаті анатомію, біомеханіку, фізіологію та біохімію рухової активності, фізичний та психічний	Вміти пояснити анатомічну будову та функції людського організму;	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних наукових та практичних

	організму та його рухові функції.	розвиток людини: процеси, які проходять в організмі під час навчання та контролю рухових функцій.	описати будову і функції органів та систем організму; пояснити зв'язок між будовою та функцією основних систем людського організму; аналізувати основні рухові функції людини; описати особливості фізичного та психічного розвитку людського організму		знань.
ФК 3.	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.	Основи патології, патофізіології, функціональної анатомії: принципи застосування та вплив засобів та методів фізичної терапії, ерготерапії.	Вміти пояснити реакції організму на ушкодження; загальні принципи і механізми процесів погіршення стану здоров'я, відновлення та одужання у контексті практичної діяльності у фізичній терапії, ерготерапії; патологічні процеси, які піддаються корекції заходами фізичної терапії, ерготерапії	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних наукових та практичних знань.
ФК 4.	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні	Знати основи патології, патофізіології, соціології, психології, педагогіки, фізичної терапії,	Вміння інтегрувати знання про патологічні процеси та спричинені ними розлади, що	Встановлювати міждисциплінарні зв'язки для досягнення цілей; спілкуватися вербально та невербально	Відповідально відноситися до поширення та трактування інформації від фахівців медичної,

	аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.	ерготерапії; взаємозв'язок і взаємовплив фізичної, когнітивної, емоційної, соціальної та культурної сфер	стосуються стану конкретного пацієнта/клієнта.		соціальної, педагогічної, психологічної сфери.
ФК 5.	Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших галузях медицини.	Знати Закони України про охорону здоров'я, етичний кодекс, нормативні документи, що регламентують професійну діяльність; принцип отримання згоди пацієнта/клієнта на проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії; особливості впливу стану пацієнта/клієнта та зовнішнього середовища на безпеку проведення заходів; особливості позиціонування та переміщення.	Вміти виявляти фактичний і потенційний ризик, небезпеку для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця, відповідним чином реагувати на неї; узагальнювати усі результати обстеження і складати відповідний план професійних дій враховуючи усі заходи безпеки та протипокази щодо кожної дії; запобігати небезпеці/ризик у мінімізувати їх під час фізичної терапії, ерготерапії; безпечно використовувати обладнання; надати первинну допомогу при невідкладних станах.	У разі невизначеності, звертатися по допомогу чи скеровувати пацієнта/клієнта до іншого фахівця сфери охорони здоров'я: у тактовній та зрозумілій формі реагувати на небезпечні дії колег.	Бути відповідальним при дотриманні вимог безпеки
ФК 6.	Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування,	Знати методи соціологічного, педагогічного, клінічного та параклінічного дослідження; основні протипокази і застереження щодо проведення	Вміти організувати збір інформації про актуальний стан здоров'я пацієнта/клієнта: складати анамнез; демонструвати чітко логічне обґрунтування	Встановлювати міждисциплінарні зв'язки для досягнення цілей; спілкуватися вербально та невербально; консультуватися з колегами, пацієнтом/клієнтом, опікунами,	Під наглядом проводити обстеження, тестування, огляд у фізичній терапії, ерготерапії та документувати отримані результати;

	вимірювання та тестування, документувати їх результати	заходів фізичної терапії. ерготерапії; особливості оостеження у фізичній терапії, ерготерапії. спеціальні тести та шкали, юридичні вимоги ведення документації	вибраної послідовності питань та оостежень: використовувати відповідні методи огляду обстеження та тестування; точно документувати дані обстеження, користуючись логічним форматом, який відповідає професійним інструкціям фахівця і вимогам даного закладу.	членами сімі та іншими учасниками реабілітаційного процесу.	бути відповідальним при дотриманні етичних та юридичних вимог.
ФК 7.	Здатність допомогти пацієнту/клієнту у зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.	Знати основи психології, соціології; основи науково доказової практики та методів прогнозування та планування у фізичній терапії, ерготерапії; моделі встановлення цілей; основні протипокази і застереження щодо проведення заходів фізичної терапії, ерготерапії	Вміти оцінити потреби та реабілітаційний потенціал пацієнта/клієнта; трактувати програму та пояснювати її пацієнту/клієнту.	Представляти чітке логічне обґрунтування цілей та програми фізичної терапії, ерготерапії при комунікації із членами мультидисциплінарної команди, пацієнтом чи опікунами; обговорювати відповідні методи втручання/догляду	Самостійно прагне допомогти пацієнту/клієнту у зрозуміти і реалізувати його власні потреби. Самостійно демонструє уміння обґрунтовувати цілі та програми фізичної терапії, ерготерапії
ФК 8.	Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.	Засоби методи та форми фізичної терапії, ерготерапії	Вміти безпечно та ефективно виконувати програму фізичної терапії, ерготерапії; діяти наполегливо та цілеспрямовано; модифікувати обсяг навантаження, зміст та спрямованість занять в	У разі невизначеності, звертатися по допомогу чи скеровувати пацієнта/клієнта до інших фахівців; надавати пацієнтові/клієнтові вербальні та невербальні підказки, коректуючи виконання вправ/дій і при потребі,	Бути відповідальним за ефективну реалізацію програми фізичної терапії, ерготерапії.

			<p>залежності від функціонального, психологічного та когнітивного стану пацієнта; вибирати необхідний рівень допомоги; визначати частоту занять і тривалість курсу фізичної терапії, ерготерапії; координувати реалізацію індивідуальної програми реабілітації з усіма учасниками реабілітаційного процесу: за необхідності корегувати цілі: обговорити реабілітаційний процес з пацієнтом/клієнтом та/або родичами, опікунами, близькими, іншими фахівцями; надати пацієнтам/клієнтам програму для самостійних занять.</p>	<p>перезфразувати інструкції; взаємодіяти із членами міждисциплінарної команди, пацієнтом чи опікунами.</p>	
ФК 9.	<p>Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.</p>	<p>Знати основи дидактики, теорії та методики фізичної культури, психології: критерії відповідності засобів фізичної терапії, ерготерапії актуальному стану здоров'я функціональним можливостям та</p>	<p>Вміти оцінити функціональні можливості та потреби пацієнта/клієнта: обирати методи впливу, догляду, враховуючи патологію, функціональні розлади, активність та</p>	<p>Налагоджувати обмін досвідом; застосовувати вербальну та невербальну комунікацію з пацієнтом/клієнтом; надавати інформацію в оптимальний спосіб.</p>	<p>Нести відповідальність за прийняття рішення щодо відповідності заходів фізичної терапії, ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта</p>

		потребам пацієнта/клієнта.	участь особи, контекстні та особистісні фактори; організувати індивідуальні та групові заняття, обирати необхідне обладнання: моніторити стан пацієнта; передбачати та визначати реакцію пацієнта клієнта на проведення реабілітаційних заходів.		а.
ФК 10	Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.	Знати форми та методи проведення та реєстрації результатів оперативного, поточного та етапного контролю за станом пацієнта/клієнта; критерії досягнення цілей; особливості коректування цілей та завдань, в залежності від результатів контролю; критерії оцінювання ефективності самостійної діяльності пацієнтів/клієнтів.	Вміти проводити оперативний, поточний та етапний контроль за станом пацієнта/клієнта та документувати їх результати; оцінювати ефективність фізичної терапії, ерготерапії; визначати ставлення пацієнта/клієнта до отриманих результатів; навчати пацієнта/клієнта застосувати методи самоконтролю: дотримуватися стандартизованих протоколів під час вимірювання результатів; інтерпретувати отримані дані; керувати процесом	Чітко повідомляти про результати контролю при комунікації із членами мультидисциплінарної команди, пацієнтом чи опікунами.	Самостійно проводити оперативний та поточний контроль за станом пацієнта/клієнта: бути відповідальним за своєчасне та достовірне проведення контролю стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами, за належне документування отриманих результатів.

			фізичної терапії, ерготерапії.		
ФК 11.	Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації.	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовувати ся до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності; підбирати та змінювати засоби, методи і форми фізичної терапії, ерготерапії відповідно до змінних умов.	Встановлювати відповідні зв'язки з членами мультидисциплінарної команди, пацієнтом чи опікунами для досягнення результату.	Бути відповідальним за своєчасне використання методів саморегуляції
ФК 12.	Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.	Мати спеціалізовані знання про будову тіла людини, її органи та системи; алгоритми надання екстреної долікарської допомоги при невідкладних станах	Вміти надавати екстрену долікарську допомогу при невідкладному стані	Пояснити необхідність та порядок проведення заходів екстреної долікарської допомоги. Вміти пояснити недоцільність застосування будь яких заходів нефахівцям.	Нести відповідальність за своєчасність та якість надання екстреної долікарської допомоги.
ФК 13.	Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.	Знати основи психології та дидактики; принципи здорового способу життя; особливості профілактики захворювань за їх ускладнень, травм. неповносправності; прийоми самообслуговування та догляду	Вміти провадити здоровий спосіб життя та навчати цьому пацієнта/клієнта та/або родичів, опікунів, близьких; навчати пацієнта/клієнта прийомам самообслуговування, основам профілактики захворювань та їх ускладнень, травм, неповносправності; навчати опікунів та/або родичів прийомам	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують до фахівців і нефахівців.	Бути відповідальним за дотримання здорового способу життя; відповідально відноситися до профілактики захворювань, травм та неповносправності; прагнути допомогти, пацієнту/клієнту чи опікунам зрозуміти та реалізувати прийоми догляду та самообслугову

			догляду за пацієнтом/клієнтом. залучати їх до реабілітаційного процесу.		вання.
ФК 14.	Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.	Знати основи менеджменту, принципи науково-доказової практики	Вміти удосконалити професійну діяльність відповідно до сучасних науково-доказових даних	Встановлювати зв'язки для досягнення цілей: спілкуватися вербально та невербально.	Бути відповідальним за дотримання принципу постійного покращення якості реабілітаційних послуг.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Розподіл результатів навчання за видами навчальної діяльності

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін, практик
ЗК 1 – 6,8,10-15 ФК 1-14.	ПРН 1 –4, 6-18.	Методи обстеження у фізичній терапії

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

- ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.
- ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.
- ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.
- ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.
- ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.
- ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.
- ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.
- ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години (16 годин лекцій, 45 годин практичних занять, 59 годин самостійної роботи студентів) 4 кредити ЄКТС.

3. Структура навчальної дисципліни «Методи обстеження у фізичній терапії»:

Тема	Лекції	Практичні заняття	СРС	Інд. Робота
Тема 1. Основні методи оцінки фізичним терапевтом стану пацієнта	2	2	10	-
Тема 2. Соматоскопічна оцінка фізичного розвитку		2		-
Тема 3. Антропометричні обстеження і оцінка фізичного розвитку		2		-
Тема 4. Методи обстеження і оцінки об'єму рухів у суглобах, сили і тонуусу м'язів. Тестування м'язової сили і тонуусу	2	3	6	-
Тема 5. Основні методи дослідження фізичної підготовленості людини		4	12	-
Тема 6. Основні методи визначення функціональних можливостей організму людини	2	4	4	-
Тема 7. Обстеження і оцінка системи кровообігу в спокої		4	8	-
Тема 8. Обстеження і оцінка функціональних резервів системи кровообігу при дозованих динамічних фізичних навантаженнях субмаксимальної аеробної потужності	2	2		-
Тема 9. Визначення і оцінка резервів системи кровообігу пробами зі статичною напругою		2		-
Тема 10. Визначення та оцінка функції зовнішнього дихання		2	4	-

Тема 11. Визначення та оцінка функціональних резервів системи зовнішнього дихання	2	4		-
Тема 12. Фізична терапія осіб із захворюваннями опорно-рухового апарату.	2	4	5	-
Тема 13. Визначення та оцінка функціонального потенціалу вегетативної нервової системи, координаційної функції та функції рівноваги. Визначення та оцінка функціонального стану нервової Системи.	2	4		-
Тема 14. Визначення і оцінка біологічного віку людини		2	4	-
Тема 15. Методи оцінки якості життя пацієнтів та порушення життєдіяльності	2	4	6	-
Усього годин 120/ 4 кредити ECTS	16	45	59	-
Підсумковий контроль				Іспит

4. Теми практичних занять

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Основні методи оцінки фізичним терапевтом стану пацієнта	2
2.	Соматоскопічна оцінка фізичного розвитку	2
3.	Антропометричні обстеження і оцінка фізичного розвитку	2
4.	Методи обстеження і оцінки об'єму рухів у суглобах, сили і тонуусу м'язів. Тестування м'язової сили і тонуусу	3
5.	Основні методи дослідження фізичної підготовленості людини	4
6.	Основні методи визначення функціональних можливостей організму людини	4
7.	Обстеження і оцінка системи кровообігу в спокої	4
8.	Обстеження і оцінка функціональних резервів системи кровообігу при дозованих динамічних фізичних навантаженнях субмаксимальної аеробної потужності	2
9.	Визначення і оцінка резервів системи кровообігу пробами зі статичною напругою	2
10.	Визначення та оцінка функції зовнішнього дихання	2
11.	Визначення та оцінка функціональних резервів системи зовнішнього дихання	4
12.	Фізична терапія осіб із захворюваннями опорно-рухового апарату.	4
13.	Визначення та оцінка функціонального потенціалу вегетативної нервової системи, координаційної функції та функції рівноваги. Визначення та оцінка функціонального стану нервової системи.	4
14.	Визначення і оцінка біологічного віку людини	2
15.	Методи оцінки якості життя пацієнтів та порушення життєдіяльності	4
	Разом годин:	45

5. Тематичний план самостійної роботи студентів

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Історія і розвиток фізичної терапії і фізичної культури	4
2.	Права, обов'язки та кваліфікаційні вимоги до фізичного терапевта	6
3.	Методика тестування здоров'я	6
4.	Роль і місце фізичної терапії в охороні здоров'я	4
5.	Поняття про здоров'я і основні принципи валеології	8
6.	Основні завдання професії фізичного терапевта	4
7.	Підходи до соціальної, побутової та професійної адаптації хворих та осіб з обмеженими можливостями	8
8.	Ознайомлення з індивідуальною програмою реабілітації, її компонентами. Правила заповнення форми індивідуальної програми реабілітації осіб з обмеженими можливостями	4
9.	Курортологія в системі фізичної терапії	4
10.	Особливості ЛФК, механізми лікувальної дії фізичних вправ	6
11.	Основні поняття про масаж	5
	Разом годин:	59

6. Тематичний план лекцій

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Поняття «фізична терапія». Історія виникнення фізичної терапії. Значення і роль фізичних терапевтів у процесі реабілітації	2
2.	Основні методи оцінки фізичним терапевтом стану пацієнта. Соматоскопічна та антропометрична оцінка фізичного розвитку	2
3.	Методи обстеження і оцінки об'єму рухів у суглобах, сили і тонусу м'язів. Тестування м'язової сили і тонусу. Основні методи дослідження фізичної підготовленості людини	2
4.	Основні методи визначення функціональних можливостей організму людини	2
5.	Обстеження і оцінка функціональних резервів системи кровообігу при дозованих динамічних і статичних фізичних навантаженнях субмаксимальної аеробної потужності	2
6.	Визначення та оцінка функціональних резервів системи дихання	2
7.	Визначення та оцінка функціонального стану нервової системи	2
8.	Фізична терапія осіб із захворюваннями опорно-рухового апарату	2
	Разом годин:	16

7. Індивідуальні завдання – немає

8. Методи навчання

Методи використання слова. Основними видами словесної передачі знань у процесі фізичної терапії: пояснення, розповідь і бесіда (бесіди вступні; бесіди, спрямовані на повідомлення нових знань, і бесіди для перевірки засвоєних знань і ступеня усвідомленості студентами своїх дій).

Методи забезпечення наочності. До цієї групи методів навчання відносяться показ рухів у натурі або у виді зображень, що сприймаються безпосередньо спостереження. Вивчення функціональних проб завжди супроводжується наочною їх демонстрацією викладачем або студентами із безпосереднім контролем викладача. Демонстрація завжди супроводжується поясненням. Причому слово в цьому випадку відіграє допоміжну роль. В основному в навчальній роботі застосовується демонстрація засобу лікувальної фізкультури у вигляді фізичної вправи самим викладачем або кимось з студентів. Показ може передувати поясненню, супроводжуватися поясненням або виконуватися після пояснення. Демонстрація досягає мети в тому випадку, якщо рух, який показують, гарно видно всім учням, якщо воно виконано технічно правильно, якщо попередньо організовано і правильно спрямована увага учнів.

Методи практичних вправ. У теорії і практиці фізичної терапії термін «вправа» вбирає в себе два різних поняття: а) засіб фізичної реабілітації, тобто спеціально організована рухова дія; б) метод застосування засобів, суть якого полягає в навмисному, найчастіше багаторазовому повторенні визначених рухових дій з метою нормування фізичної активності в комплексному лікуванні захворювань, профілактиці їх загострень і ускладнень, відновленні належної якості життя хворої особи.

9. Методи контролю

Засвоєння програми «Методи обстеження у фізичній терапії», забезпечується цілісною системою контрольних заходів, що включає оперативний, поточний, підсумковий контроль.

Формами і методами поточного контролю є формування студентами комплексів фізичних вправ при різних патологічних процесах, опитування студентів, виконання практичних навичок, функціональних проб, тестів й інші.

Самостійна робота студентів, яка передбачена робочою навчальною програмою поряд з практичними заняттями контролюється під час поточного контролю. Форма підсумкового контролю – іспит.

Критерії оцінювання. Іспит отримують студенти після завершення викладання навчальної дисципліни, які повністю виконали вимоги передбачені навчальною програмою. Успішність студентів 1 курсу оцінюється за традиційною 4-ри бальною шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

10. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу.

10.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною), при цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання – іспит. Семестровий залік з дисциплін проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

Формою підсумкового контролю є екзамен:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до екзамену становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до екзамену становить 72 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.

Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \text{СА} \times 120/5$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Таблиця 1

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.45	107	3.91	94	3.37	81
4.95	119	4.41	106	3.87	93	3.33	80
4.91	118	4.37	105	3.83	92	3.29	79
4.87	117	4.33	104	3.79	91	3.25	78
4.83	116	4.29	103	3.74	90	3.2	77
4.79	115	4.25	102	3.7	89	3.16	76
4.75	114	4.2	101	3.66	88	3.12	75
4.7	113	4.16	100	3.62	87	3.08	74
4.66	112	4.12	99	3.58	86	3.04	73
4.62	111	4.08	98	3.54	85	3	72
4.58	110	4.04	97	3.49	84	Менше 3	Недостатньо
4.54	109	3.99	96	3.45	83		
4.5	108	3.95	95	3.41	82		

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „Е”.

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

13. Методичне забезпечення: плани практичних занять, завдання для самостійної роботи, тести поточного студентів, кистьові динамометри, сантиметрові стрічки, спірометри, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації, методичні вказівки і т.ін.

14. ЛІТЕРАТУРА

О с н о в н а

1. Бакалюк Т. Г., Стельмах Г. О, Макарчук Н. Р. Застосування міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я в реабілітаційній практиці. ЗКЕМ [Інтернет]. 2019. №3. С. 166-9.
2. Вакуленко Л. О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л. О. Вакуленко [та ін.]; за заг. ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль: Укрмедкн.: ТДМУ, 2018. 371 с.

3. Кальонова І.В., Богдановська Н.В. Реабілітаційна діагностика в неврології: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра Спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія». Суми: Університетська книга, Стереотипне видання, 2023. 178 с.
4. Медико-біологічні основи фізичної терапії, ерготерапії ("Нормальна анатомія" та "Нормальна фізіологія"): навч. посіб. / Мирослава Гриньків, Тетяна Кучериб, Станіслав Крась, Софія Маєвська, Федір Музика. Львів : ЛДУФК, 2019. 146 с.
5. Методи обстеження в фізичній терапії, ерготерапії: навч. Посібник /Цанько І. І., Антонова-Рафі Ю.В., Куріло С. М., Данько Д. І. Київ: Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 2023. 162 ст.
6. Ольховик А. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навч. посіб. [Інтернет]. Суми: СумДУ. 2018. 146с.
7. Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії: навчальний посібник / Н.А. Добровольська, А.С. Тимченко, В.П. Голуб та ін; під ред. Н.А. Добровольської, О.В. Федорича, А.С. Тимченка, І.П. Радомського. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 368 с.
8. Фізична реабілітація, спортивна медицина : Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. НеханевичА.В. Магльований [та ін.] ; за ред. проф. В. В. Абрамова та доц. О. Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с.
9. Pathology and Intervention in Musculoskeletal Rehabilitation (Musculoskeletal Rehabilitation 2nd Edition / by David J. Magee, James E. Zachazewski, William S. Quillen, and Robert C. Manske, 2016. 1240 pages.

Д о д а т к о в а

1. Герцик А., Тиравська О. Обстеження як функціональна підсистема фізичної реабілітації/фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату. Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт / уклад. А.В. Цьось, А.І. Альошина. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. Вип. 22. С. 65-73.
2. Методи обстеження неврологічного хворого: навч. посіб. / Л. І. Соколова, Т. М. Черенко, Т. І. Ілляш та ін.; за ред. Л. І. Соколової, Т.І. Ілляш. 2-е вид. К.: ВСВ «Медицина», 2020. 144 с.
3. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. Київ, Чеський центр у Києві, 2019. 272 с.

Інформаційні ресурси

- zakon.rada.gov.ua/go/1556-18
- <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248719473>
- <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248719427>
- dsmsu.gov.ua/index/ua/material/16894
- sportbuk.com/.../proekt-novoho-zakonu-ukraji...
- <http://uareferat.com>
- <http://www.lnu.edu.ua/faculty/sport/img>
- mdu.edu.ua/spaw2/uploads/files/19_4.pd
- elibrary.kubg.edu.ua/.../Lyashenko_Tumanova
- www.sworld.com.ua/index.php/ru/pedagogy.../18194-213-923

- <http://lp.edu.ua/node/1347>
- zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-06
- ua.textreferat.com/referat-664.html
- www.ukrreferat.com/index.php?referat=61901
- elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/883
- [nbuv.gov.ua/.../VchdpuPN_2013_112\(1\)_24](http://nbuv.gov.ua/.../VchdpuPN_2013_112(1)_24)
- studme.com.ua/.../programmno-normativnye_o...